

Olivera Vukotić

Ješa Denegri, OLGA JEVRIĆ, Edicija, Žene u srpskom slikarstvu

Beograd, 2006.

Monografija Olge Jevrić, čiji je priređivač Živomir Živković, jedna je u niizu iz edicije "Žene u srpskom slikarstvu" po kojoj je ovaj izdavač poznat široj javnosti. Pored teksta Ješe Denegrija "Misao u obliku, materiji o prostoru", ona sadrži i delove izabranih intervjua koji su vođeni sa ovom slavnom vajarkom u intervalu od 1959. do 2005. godine. Uz biografiju, detaljan popis nagrada i izložbi, veliki broj reprodukovanih skulptura i fotografija, ova monografija omogućava detaljan uvid u genezu stvaralaštva i sam životni put Olge Jevrić.

Već na početku monografije Denegri navodi osnovne postulate dela ove umetnice, odnosno to da se inovacioni karakter skulpture Olge Jevrić ispoljava u izboru i upotrebi u ovoj disciplini nestandardnih materijala (cement, gvozdene šipke, prskano gvožđe, ferioksid) kao i u načinu oblikovanja tog materijala. Jedna od determinanti stvaralaštva Olge Jevrić svakako je i činjenica da u njenoj skulpturi nema upliva drugih likovnih disciplina, već sve ostaje isključivo u domenu jezika skulpture.

Na početku svog stvaralačkog opusa Olga Jevreć ostaje u tada dominantnim tematskim okvirima: aktu i portretu. Ovi motivi su oslobođeni podražavajuće dimenzije koja je u posleratnoj srpskoj skulpturi bila nezaobilazna. Da se njeno delo ne povinuje tadašnjim tendencijama potvrđuje i spomenička skulptura u kojoj umetnica nasuprot, podrazumevanim, spomeniči-

ma posvećenim pobednicima, svoju monumentalnu plastiku posvećuju žrtvama. Upravo to je i razlog što njeno nijedno spomeničko delo nije doživelo svoju materijalizaciju.

Denegri navodi značaj i podsticaj koji su na njeno stvaralaštvo imali Lubardina izložba (1951), izložba Henrija Mura (1955), itd, tako da sredinom pedesetih dolazi do formiranja njenog karakteristnog skulptorskog jezika koji se bazira na ideji: saopštavati bitno u sadržaju i jezgrovito u formi.

Jedna od posebnosti dela Olge Jevrić je i činjenica da je kod nas ona prva došla do apstraktnog izraza, kojem ostaje dosledna kao i razučenoj ekspresivnoj formi. Njenu posvećenost apstraktnom izrazu potvrđuje i Denegri ali njeno delo dovodi i u vezu sa fenomenom enformela. On ističe da: "Primena pojma struktura u poimanju skulpture Olge Jevrić proizilazi iz organskog sklopa triju osnovnih elemenata koji uslovljavaju jedinstveno funkcionisanje te skulpture – materijalne mase, prostora između masa, sistema gvozdenih šipki koji te mase drži na okupu. Jer, tek na osnovu tog jedinstva gradivni elementi ove skulpture okupljaju se u smisleno organizovano, drugim rečima strukturisano umetničko delo".

Posebnu vrednost ove monografije čine segmenti iz brojnih intervjua, što čitaocu omogućava, ne samo da upozna umetnicu, već i da njeno delo sagleda kroz njenu vizuru. Tako ona za svoje delo kaže: "Ako bi trebalo da se moj rad svrsta u neku kategoriju, ja bih ga tretirala kao funkcionalni strukturalizam, mada mi nije poznato da je takav pravac ustanovljen u istoriji savremene umetnosti".

Svi krucijalni momenti u njenoj karijeri: učešće na XXIX Bijenalu u Veneciji, samostalne izložbe itd. osvetljeni su na odgovarajući način u ovoj knjizi, što joj zajedno sa svim ostalim navedenim faktorima ovoj daje visok kvalitet.